अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

धार्चे गाँउपालिका, गोरखा

आर्थिक वर्ष २०७५।७६

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं

Serving the Nation and the People

दूरदृष्टि (Vision)

जनहितकालागि जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय संस्था हुन प्रयत्नशील रहने ।

(We strive to be a credible institution in promoting accountability, transparency and integrity for the benefit of the people)

गन्तव्य (Mission)

सरोकारवालालाई सार्वजनिक कोषको दक्षतापूर्ण उपयोग सम्बन्धमा आश्वस्त पार्न स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने ।

(Provide independent and quality audit service to assure our stakeholders that the public funds are efficiently used)

मूल्य मान्यता (Core Values)

निष्ठा	(Integrity)
स्वतन्त्रता	(Independence)
व्यावसायिकता	(Professionalism)
पारदर्शिता	(Transparency)
जवाफदेहिता	(Accountability)

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
(बागमती र गण्डकी प्रदेश लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय)

Phone: 4258174
4266034
4255707
A.G. Fax : 977-1-4268309
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल

पत्र संख्या:२०७६/७७
च.नं. : ७७६

मितिः २०७७/३/२५

श्री प्रमुखज्यू,
धार्चे गाँउपालिका,
गोरखा ।

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।

नेपालको संविधानको धारा २४१ बमोजिम त्यस पालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) बमोजिम यो प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(३) र दफा २२ बमोजिम कारबाहीको लागि अनुरोध छ ।

(बामदेव शर्मा अधिकारी)
नायव महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको भनाई

टंकमणि शर्मा, दंगाल
महालेखापरीक्षक

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सबै सरकारी कार्यालयको लेखापरीक्षण नियमितता, मितव्ययीता, कार्यदक्षता, प्रभावकारीता र औचित्यको आधारमा महालेखा परीक्षकबाट हुने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २०(२) मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक गाउँपालिका र नगरपालिकाको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही व्यवस्थाबमोजिम स्थानीय तहको २०७५।७६ को आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

स्थानीय तहको लेखापरीक्षण नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन, सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, वित्तीय लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र निकायसंग सम्बन्धित ऐन, नियम समेतको आधारमा सम्पन्न गरिएको छ । लेखापरीक्षणको प्रमुख उद्देश्यहरुमा वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानूनको पालना, बजेट तथा योजना तर्जूमा एबं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद ब्यवस्थापन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र उपयोग, जिम्मेवारी र जवाफदेहिता एवं सेवा प्रवाहको अवस्था मूल्याङ्कन गर्नु रहेको छ । स्रोत साधनको प्राप्ती र उपयोग सम्बन्धमा प्रचलित कानूनको पालना भए नभएको विश्लेषण गरी वित्तीय ब्यवस्थापनमा सुधारका लागि सुझाव प्रस्तुत गरी सुशासन प्रबर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउनु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को लेखापरीक्षण सम्पन्न भएपश्चात् जारी प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर प्राप्त प्रतिक्रियाका विषयहरु मिलान गरी कायम रहेका व्यहोरा समावेश गरी राय सहितको अन्तीम प्रतिवेदनजारी गरिएको छ । प्रतिबेदनमा दिएका सुझावहरुको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहमा रहेको सीमित स्रोत साधनको उपयोग गरी विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा मितब्ययीता, दक्षता र प्रभावकारीता आउने अपेक्षा गरिएको छ । फलस्वरुप स्थानीय तहको कार्यसम्पादनमा जवाफदेहिता र पारदर्शीता प्रर्बद्धन हुने विश्वास लिइएको छ ।

लेखापरीक्षणबाट मूलतः स्थानीय तहमा प्राप्त हुने अनुदान, आन्तरिक आय र राजश्व वाँडफाँडको प्रक्षेपण यथार्थपरक नरहेको, आन्तरिक आयतर्फ सङ्कलन न्यून रहेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, अबण्डा बजेट राखेको, खर्च पश्चात् बजेट तथा कार्यक्रम संशोधन गरी अनुमोदन गर्ने गरेको, वर्षान्तमा बढी खर्च गरेको, अत्याधिक प्रशासनिक खर्च गरेको, वितरणमूखी खर्चको बाहुल्यता रहेको जस्ता प्रबृति देखिएका छन । विकास निर्माणतर्फ योजना प्राथामिकीकरण नगरेको, साना तथा टुक्रे आयोजनाको छनौट गरेको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरु समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, तोकिएबमोजिम जनसहभागिता नजुटेको, दीगो विकासका लक्ष्य अनुरुप योजना र कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको, दीर्घकालीन विकासको खाका तर्जुमा नभएको जस्ता समस्या रहेका छन् । स्थानीय तहको आन्तरिक व्यवस्थापनतर्फ आवश्यक शीपयुक्त जनशक्तिको कमी रहेको, सेवा प्रवाहमा अपेक्षित सुधार हुन नसकेको, स्रोत, साधन र सम्पत्तिको दुरुस्त अभिलेख नरहेको, सञ्चालित योजना, कार्यक्रम, सेवा प्रवाहको अभिलेख नराखेको, लेखाङ्कन तथा समग्र प्रतिवेदन प्रणाली र आन्तरिक नियन्त्रण कमजोर रहेको छ । साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण भरपर्दो र प्रभावकारी नभएको पाइएको छ । गत विगतमा लेखापरीक्षणबाट औँल्याएका व्यहोराहरु सुधार तथा बेरुजू उपर अपेक्षित रुपमा आवश्यक कारबाही भए गरेको समेत देखिएन ।

समय र जनशक्तिको सीमितताको बावजुद यथासम्भव स्थानीय तहको कार्यस्थलमा नै उपस्थित भई लेखापरीक्षण गर्ने प्रयास गरिएको थियो । लेखापरीक्षणको क्रममा स्थानीय तहका प्रमुख सहितका पदाधिकारीहरुसँग छलफल समेत गरिएको थियो । लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका ब्यहोराको कार्यान्वयनबाट स्थानीय तहको वित्तीय ब्यवस्थापनमा सुधार हुने, भौतिक पूर्वाधार र सेवा प्रवाहमा सुधार हुने अपेक्षा गरेको छु । स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र लेखापरीक्षण तथा प्रतिवेदन तयारीमा संलग्न यस कार्यालयका कर्मचारीहरु सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । आगामी दिनमा समेत यस्तै सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

२०७७ आषाढ २७ गते ।

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
Phone: 4258174
4266034
4255707
A.G. Fax : 977-1-4268309
Fax : 977-1-4262798
Post Box : 13328
बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल

(वागमती तथा गण्डकी प्रदेश लेखापरीक्षण महानिर्देशनालय)

पत्र संख्या: २०७६/७७
च.नं : ७८२ मिति २०७७।३।२५

श्री प्रमुखज्यू,
धार्चे गाउँपालिका,
गोरखा ।

विषय : **लेखापरीक्षण प्रतिवेदन** ।

कैफियत सहितको राय : हामीले धार्चे गाउँपालिकाको २०७५।७६ को वित्तीय विवरण र त्यससँग सम्बन्धित आय-व्यय विवरण तथा लेखा टिप्पणीहरुको लेखापरीक्षण गरेका छौं ।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएको २०७६ आषाढ ३१ मा समाप्त भएको २०७५।७६ को वित्तीय विवरण र त्यससँग सम्बन्धित अन्य विवरणले स्थानीय तहसँग सम्बन्धित प्रचलित कानूनबमोजिम सारभूतरुपमा सहि तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ ।

कैफियत सहितको रायव्यक्तगर्ने आधार

१. पालिकाले महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचा प्रयोग गरी वित्तीय विवरण तयार गरेको छैन ।

२. लेखापरीक्षणबाट रु.७६ लाख १८ हजार बेरुजू देखिएको छ । सोमध्ये असुल गर्नुपर्ने रु.३ लाख ३० हजार, प्रमाण कागजात पेश गर्नुपर्ने रु.११ लाख ४२ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु.५७ लाख ६३ हजार र पेश्की बाँकी रु.३ लाख ८३ हजार रहेको छ ।

३. लेखापरीक्षणमा देखिएका व्यहोराहरुका सम्बन्धमा २०७६।९।१० मा जारी गरिएको प्रारम्भिक प्रतिवेदनउपर प्राप्त प्रतिक्रिया सहितका प्रमाण कागजातका आधारमा फछ्र्यौट भएका दफाहरु हटाई कायमका व्यहोराको अन्तिम प्रतिवेदन पृष्ठ १९ (उन्नाइस) यसैसाथ संलग्न छ ।

४. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले पालिकाको पेश्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन ।

हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानून बमोजिम गरिएको छ । वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौं । त्यसका लागि स्वीकृत आचारसंहिता अनुसार हामीले काम गरेका छौं । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरु हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखा उत्तरदायी अधिकारीको जिम्मेवारी : आर्थिक कार्यबिधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानूनबमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय विवरण सारभूतरुपमा गलत आँकडा रहित स्वरुपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी पालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ । गाँउ कार्यकारिणी, अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गाउँपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन् ।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी : वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा अन्य गल्ती समेतका कारण सारभूतरुपमा गलत आँकडा रहित रहेको होस् भनी उचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । लेखापरीक्षणमा उचित आश्वस्तताले सामान्य स्तरको आश्वस्ततासम्म प्रदान गरेको हुन्छ, तर लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानूनबमोजिम गर्ने लेखापरीक्षण सम्पादन भएकै अवस्थामा पनि सबै प्रकारका जालसाजीजन्य वा अन्य गल्ती पत्ता लगाउने सक्ने निश्चितता भने हुदैन । वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा नै फरक पार्न सक्ने अवस्था देखिएका एउटै वा समग्रतामा हुने विशेष वा जालसाजीजन्य वा अन्य गल्तीलाई सारभूतरुपमा गलत आँकडा मानिएको छ ।

(बामदेव शर्मा अधिकारी)
नायव महालेखापरीक्षक

धार्चे गाँउपाकिा,गोरखा
लेखापरीक्षण प्रतिवेदन
२०७५।७६

परिचय : स्थानीय तहको कार्य संचालन नेपालको संविधान, २०७२ को भाग ५ मा व्यवस्था भए अनुसार राज्यको संरचना गर्ने क्रममा ७५३ स्थानीय तह कायम हुने घोषणा भई २०७३।११।२७ मा राजपत्रमा प्रकाशित भए अनुसार यस गाउँपालिका स्थापना भएको हो यस गाउँपालिका अर्न्तगत ७ वटा वडा कार्यालय रहेका छन् । यसको गाउँपालिकाको केन्द्र माछीखोला रहेको छ **स्थानीय सञ्चितकोष :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ६९ र ७२ वमोजिम पालिकाले प्राप्त गरेको आय, अनुदान तथा सहायता र स्थानीय सरकार संचालनमा भएका व्ययहरु समावेश भएको आयव्यय हिसाव सहितको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को संचित कोषको संक्षिप्त अवस्था निम्न वमोजिम रहेको छ ।

सि.नं.	आय		सि.नं.	व्यय	
	विवरण	रकम रु.		विवरण	रकम रु.
१	क.गत आ.व.को. जिम्मेवारी	२५०८६६७६.८४	१	सशर्त अनुदान चालु खर्च	६८१८७०६५.१०
२	ख.धरौटी खाता अ.ल्या.	१२३७५०.००	२	सशर्त अनुदान पजीगत खर्च	३७३९७९४.००
३	नेपाल सरकारबाट वित्तिय हस्तान्तरण		३	वित्तीय समानीकरण तथा आन्तरिक आयबाट भएको खर्च	
४	क संघिय सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान	८४१०००००	४	क.चालु खर्च गाँउपालीका	४५३३९०१७.४४
५	ख.संघिय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान	८२०३१०००.००	५	ग.चालु खर्च कृषि	५२३८४५५.००
६	संघीय सरकारबाट प्राप्त राजश्व बाडफाँड	४९३३२११९.४३	६	सर्शत अनुदान बाकी रकम स्रचीतकोषमा दाखिला फिर्ता	५६००.००
७	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त राजश्व बाडफाँढ	१७२५८०२.००	७	क.पुँजीगत खच गाँउपालीका	७०९९३६५१.००
८	आन्तरिक आम्दानी	३८५९१७१.१०	८	ख.पुजीगत खर्च स्वास्थ्य	१५००००००.००
९	प्रदेश सरकार ४ समानीकरण अनुदान	११२२८०००.००	९	ग. पुजीगत खर्च कृषि	१६५५२५९.००
१०	नेपाल सरकारबाट सोझै अन्तरसरकारी अख्तियारीबाट प्राप्त रकम	४४०७१६५२	१०	नेपाल सरकारबाट सोझै अन्तरसरकारी अख्तियारीबाट खर्च	४४०७१६५२
११	धरौटी आम्दानी	१२८७१०५	११	ख.सर्शत अनुदान निकासा फिर्ता	१००९८५४०.९०
१२	चालु बर्षमा कर्मचारी कल्याणकारी कोष आम्दानी	५०००००	१२	धरौटी फिर्ता	९००००००.००
१३	क.गत बर्ष मर्मत सम्भार कोष अ.ल्या	२२७०६३८	१३	अन्तिम मौज्दात जिम्मेवारी	
१४	क.गत बर्ष दैवी प्रकोप/विपद कोष अ.ल्या	५००००००	१४	क.गाँउपालिका सञ्चित कोष	५०६०५३८६.९३
	ख.दैवी प्रकाप कोषमा चालु बर्षमा आम्दानी	१००००००	१५	ख.कर्मचारी कल्याण कोष	५०००००
			१६	ग.मर्मत सम्भार कोष	२२७०६३८
			१७	घ.दैवी प्रकोप/विपद कोष	६००००००
			१८	च. धरौटी मौज्दात बाँकी	५१०८५५
	कुल जम्मा:	३११६१५९१४.३७			३११६१५९१४.३७

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोरा

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
१.	**वित्तीय जवाफदेहिता एवम उत्तरदायित्व र कानूनको पालना :** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ५ मा अधिकार प्राप्त अधिकारीले सरकारी रकम निकासा दिंदा वा खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययीता कार्यदक्षता, प्रभावकारीता र औचित्यको दृष्टिकोणले आम्दानी, खर्च, लेखा र त्यसको जिन्सी, नगद मौज्दात तथा आर्थिक कारोबार गर्नुपर्दछ एवं प्रचलित कानुन पालना गरीएको छभन्ने कुरामा विश्वस्त हुनुपर्ने र सोहि नियमावलीको नियम ५ बमोजिम कामको प्रकृति अनुरुप आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यसैगरी प्रचलित कानुनमा व्यवस्था भएका प्रावधानहरुको पालना हुनुपर्दछ ।यस वर्ष वित्तीय जवाफदेहिता तथा उत्तरदायित्व र कानुनको पालनाको स्थिती मूल्याङ्कन गर्दा निम्नानुसार रहेको पाइयो : ● वार्षिक खरिद योजना तयार नभएको, (सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ८) ● जिन्सी मालसमानको लिलाम/मर्मत नभएको	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	• उद्देश्य प्राप्तीमा आई पर्ने सम्भावित जोखिम क्षेत्रहरुको पहिचान र सो निराकरणको लागि कार्यक्रम व्यवस्थित नगरेको, • निजामती सेवा ऐन २०४९ को दफा ५(क) बमोजिम प्रत्येक निजामती पदको कार्य विवरण बनाई लागु नगरेको, • सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५ बमोजिम तालुक कार्यलयले निरीक्षण नगरेको, • राजश्वको लागत तयार नगरेको, • वडामा उठ्ने राजश्वको लक्ष्य निर्धारण नगरेको, • प्रतिस्पर्धात्मक खरिद अवलम्वन नगरेको, • योजना छनौट भए तापनि सम्झौता भई कार्यान्वयनमा नल्याएको, • वितरणमूखी कार्यक्रमलाई वढवा दिएको, • पूँजिगत खर्चमा प्राथमिकता नअपनाएको, • स-साना योजनालाई प्राथमिकतामा राखेको, • कोषहरुको कार्यविधि कानून नबनाएको, • उपभोक्ताको योगदान न्यूनरुपले जुटाएको, • व्यापक जनभेला जुटाई वास्तविक उपभोक्ता समिति गठन नगरेको • स्यायी उपभोक्ता समिति गठन नगरी पटके उपभोक्ता समिति गठन गरेको • टुक्रे योजना वनाएको • धरौटीको आयूगत वर्गीकरण नगरेको, • कर तथा शुल्कको ठोस आधार निर्माण नगरेको, • मर्मत कोषको कार्यविधि नबनाएको , • संस्थागत क्षमता विकासमा न्यून प्रगति गरेको, • प्रथम चौमासिकमा ठेक्का व्यवस्थापन नगरी तेश्रो चौमासिकमा ठेक्का व्यवस्थापन गरेको, • उपभोक्ताको खरिद सामान परिमाण र नापी तथा उपयोग नभिडेको, • चालु प्रकृतिका खर्चलाई पूँजिगत खर्चमा विनियोजन गरेको, • कार्यनीतिगत व्यवस्थामा अपेक्षित प्रगति लिन नसकेको, • राजश्व प्राप्तीको दायरालाई प्राथमिकीकरण नगरेको, • राजश्वको अनुमान र प्राप्ती प्रक्षेपणमूखी र दायरामुखी वनाउन नसकेको, • तलवी प्रतिवेदन पारीतमा पूर्णता कायम नगरेको, • प्राप्ती तथा भूक्तानीको खर्च सार्वजनिकीकरण नगरेको, • विद्यार्थी तथा शिक्षक अनूपात नभिडेको मर्जरको कार्यक्रम अगाडि नवढाएको, • अवकास कोष सम्वन्धी कानूनी व्यवस्था पालना नगरेको, • आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको निर्देशिका वनाई कार्यान्वयनमा नल्याएको, • एकीकृत सम्पत्ति विवरण र जिन्सीको एकत्रित लगत र निरीक्षण नगरेको,	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	• लक्षित समूह खर्चलाई नियन्त्रणमा ल्याउन नसकेको । • वडा कार्यालय स्वास्थ कार्यालय जस्ता भौतिक संरचनाहरु निर्माण गर्दा डईङ डिजाईन वनाई लागत अनुमान वनाई सम्पन्न नभैनजेलसम्म क्रमागतरुपमा राखी कार्य सम्पन्न गर्नु पर्नेमा सो नगरी आर्थिक वर्षको अन्तमा गरिएजति कार्यको कार्यसम्पन प्रतिवेदन तयार गर्ने गरेकोले आयोजनको भविष्य अन्योल हुने गरेको । • नियमको अनुसरण गरी कार्य नगरेका कारण वित्तीय उत्तरदायित्व एवम जवाफदेहिता र कानूनको पालनामा कमी आएको हुँदा जिम्मेवार पदाधिकारीले कामको प्रकृति अनूरुप आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गर्ने र कानूनको पालना गराउनेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।	
	आर्थिक विवरणको परीक्षण : आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोराहरु देहाय अनुसार छन् :	
२.	**आन्तरीक नियन्त्रण प्रणालीः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कार्यालयवाट सम्पादन गरिने कार्य मितव्ययी, प्रभावकारी, नियमितता र दक्षतापुर्ण ढंगावाट सम्पादन गर्न र वित्तिय प्रतिवेदन प्रर्णालीलाई विश्वसनिय वनाउन तथा प्रचलित कानून वमोजिम कार्य सम्पादन गर्न आ-आफ्नो कामको प्रकृती अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण प्रर्णाली तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकामा आन्तरिक नियन्त्रण सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार रहेका छन् : ▪ समायोजन भई आएका साविकका गा.वि.स. र विषयगत कार्यालयबाट हस्तान्तरण भई आएका जिन्सीको अवस्था देखिने गरी विवरण तयार गरेको छैन । ▪ मूल जिन्सी खातामा सबै जिन्सी सामानको आम्दानी जनाएको भएतापनि वडागत रुपमा जिन्सी खाता तयार गरेको छैन । प्राप्त हुन आएका खप्ने जिन्सीमा जिन्सी खाता पाना नम्वर लेख्ने गरेको छैन । साथै, जिन्सी सामाग्रीको एकिकृत अभिलेख तयार भएको छैन । मूल्य नखुलेका पुराना सामानको मूल्य कायम गराई राखेको छैन । ▪ उपभोक्ता समितिमार्फत गरेका अधिकांश कार्यमा पेश भएका विल भर्पाइ उपभोक्ता समितिवाट प्रमाणित तथा समितिको सहिछाप गरेको छैन । ▪ खर्चको अधिकतम प्रतिफल र कामको गुणस्तर सुनिस्तर हुने गरी दीर्घकालीन योजना तयार नगरी अनुत्पादक क्षेत्रमा वढि वजेट विनियोजन गरी खर्च गर्ने गरेको । ▪ अनुगमन समितिले योजना अनुगमन पश्चात अनुगमन प्रतिवेदन पेश नगरेको । ▪ सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम बार्षिक खरिद योजना तयार गरेको छैन ▪ चौमासिक रुपमा वार्षिक कार्यक्रम स्वीकृत गरी सोही बमोजिम चौमासिक रुपमा लक्ष्य तोकी बजेट विनियोजन गरेको छैन । ▪ वजेट अवण्डा राखी खर्च गर्ने गरेको । ▪ सुशासन सञ्चालन (कार्यविधि नियमावली), २०६५ मा हरेक सार्वजनिक निकायले नागरिक बडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरुको कार्यान्वयन स्थिति अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तर्जुमा गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेकामा त्यस्तो संयन्त्र तर्जुमा गरेको छैन । ▪ भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ को नियम २१ बमोजिम भ्रमण अभिलेख खाता राखेको पाइएन । भ्रमणमा जाने पदाधिकारी एवं कर्मचारीबाट भ्रमण प्रतिवेदन लिने गरेको समेत देखिएन । ▪ कार्यालयले उद्देश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सम्भावित जोखिमहरु पहिचान गरेको छैन ।	
३.	**आन्तरिक लेखापरीक्षण -** स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ दफा ७७ (२) अनुसार स्थानीय तहले कानून बमोजिम आफ्नो आय तथा व्ययको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । गाँउपालिकाले आफ्नो वार्षिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गरेको छ । आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट आय तथा व्यय र त्यसको लेखाकंन प्रचलित कानूनद्वारा निर्धारित प्रक्रिया अनुरुप	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	गरे वा नगरेको वित्तीय साधनको उपयोग मितव्ययी तवरले दक्षतापूर्वक प्रभावकारी रुपमा भए वा नभएको, स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरुप लक्ष्य प्राप्ति गरे वा नगरेको वित्तीय प्रतिवेदनले आर्थिक कारोवारको सही यर्थाथ चित्रण प्रस्तुत गरे वा नगरेको र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली प्रभावकारी गरे वा नगरेकोजस्ता विषयमा जानकारी हुने कानूनमा भएको व्यवस्था अनुसार आन्तरिक लेखापरीक्षण नियमित रुपमा गराउनु पर्दछ । कार्यालयले आन्तरिक लेखापरीक्षणका लागि जनशक्ति तथा आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखाको व्यवस्था गरी प्रभावकारी रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षणको माध्यमबाट आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली भरपर्दो बनाउनु पर्ने देखिन्छ । आन्तरिक लेखापरिक्षणको प्रतिवेदनउपर कारवाही नगरेको ।	
४.	**न्याय सम्पादन :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ४९ मा व्यवस्था भएको न्यायिक समितिमा यो वर्ष विवादको निरुपणार्थ निवेदन पर्न आएको छैन ।	
५.	**दरबन्दीतथा पदपूर्ति स्थिति** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन तथा सेवा प्रवाहको लागि कर्मचारी समायोजन ऐन, २०७४ बमोजिम कर्मचारी समयोजन नभएसम्म कर्मचारीको व्यवस्था गर्न र सेवा प्रवाहको लागि सरकारी सेवाका कर्मचारीलाई कामकाजमा खटाउनको लागि तथा गाउँपालिकको कार्य जिम्मेवारिमा परेका विषयमा नेपाल सरकारका निकायमा सम्पत्ति, दायित्व समेत गाउँपालिकामा हस्तान्तरण गर्न नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को २०७४।१२।१८ निर्णयबाट स्थानीय तहमा सेवा प्रवाह सम्बन्धी व्यवस्था २०७४ स्वीकृत भएको छ । गाउँपालिकामा स्थायी स्वीकृत दरबन्दी ३४ भएकोमा स्थायी ८ जना पदपूर्ति भई हाल २६ दरबन्दी पदपूर्ति नभएको अवस्था छ । करारमा १४ जना राखी सेवा प्रवाह गरेको देखिन्छ ।अतः गाउँपालिकाले आवश्यक दरबन्दी पदपूर्ति गरी स्थानीय सेवा प्रवाह तथा विकास, निर्माणका गतिविधिलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन समयमै ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	
६.	**आय र व्ययको यथार्थता :** नेपालको संविधानको धारा २३० बमोजिम संविधानको अधीनमा रही गाउँ कार्यपालिकाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान स्थानीय कानून बमोजिम गाउँ सभा वा नगर सभामा पेश गरी स्वीकृत गराउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । गाँउपालिकाले कार्यालयको बजेट प्रक्षेपण गर्दा वास्तविक आम्दानी तथा खर्चसँग मेल खानेगरी तर्जुमा गर्नुपर्नेमा बजेट प्रक्षेपण र वास्तविकतामा निम्नानुसार फरक परेको देखिन्छ । गाउँपालिकाले बजेट प्रक्षेपण गर्दा यथार्थ आय र व्ययसँग मिल्ने गरी प्रक्षेपण गर्न ध्यान दिनुपर्दछ ।	

सि.नं	व्यहोरा	बजेट प्रक्षेपण	यथार्थ रकम	फरक रकम	फरक प्रतिशत
१	आन्तरिक कर	१५०००००	३८५९१७१	(२३५९१७१)	-१५७.२८
२.	संघीय सरकार अनुदान	८४१०००००	८४१०००००	०	०
३.	राजश्व बाडफाँड	५९७१५०००	४९३३२११९	१०३८२८८१	१७.३८७४
४	प्रदेश सरकार अनुदान	११२२८०००	११२२८०००	०	०
५	अन्य आय(प्रदेश राजस्व)	१७२५८०२	१७२५८०२	०	०

७.	**सम्पत्ति हस्तान्तरण :** स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ को दफा ६.३ गाँउपालिका कायम हुँदा सोभित्र गाभिएका साविकको गाँउ विकास समिति त्यसको कुनै वडाको चल, अचल सम्पत्ति दायित्व तथा खभिलेख त्यसरी कायम भएका गाउँपालिकामा स्वत हस्तान्तरण भई सम्पूर्ण सम्पत्तीको अभिलेख तथा जिन्सी लगत खाता २०७४ भाद्र मसान्तभित्र गाउँपालिकाले तयार गरी प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यस गाउँपालिका अर्न्तगत साविकका गा.वि.स.हरु .केरौजा, उहिया, लाप्राक, गुम्दा, काशीगाउँ र लापु .गा.वि.स.बाट घर जग्गाको लगत तथा जिन्सी सामाग्री गाउँपालिकाले प्राप्त गरेको वा हस्तान्तरण भै आएको देखिएन । साविकका गा.वि.स.मा रहेको सम्पत्ति एवं जिन्सी खोजी गरी गाउँपालिकाको सम्पत्ति अद्यावधिक गरी प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नु पर्दछ ।	
८.	**विविध कोष सञ्चालन र परिचालन :** स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिकको दफा ५.९ ले ग-५ समूहको विशेष कोष खाता गाउँपालिकाले खोल्न सक्ने व्यवस्था छ । साथै विशेष कोष खाताहरुको कोष परिचालनलाई	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	व्यवस्थित गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार कार्यविधि, निर्देशिका र मापदण्ड बनाउने व्यवस्था छ । गाउँपालिका अन्तर्गत देहाय बमोजिमको विशेष कोष रहेका छन् । कार्यविधि अभावले विशेष कोषमा रहेको रकम उपयोग नभएको देखियो । तसर्थ कार्यविधि बनाई विशेष कोषहरुतोकिएको प्रयोजनमा खर्च गर्नुपर्ने देखिन्छ ।	

सि.नं.	कोषको नाम	सम्बद्ध कानून	मौज्दात रकम
१.	प्रकोप व्यवस्थापन कोष	कार्यविधि नभएको	६००००००
२.	कर्मचारी कल्याण कोष	कार्यविधि भएको	५०००००
४.	मर्मत संभार कोष	कार्यविधि नभएको	२२७०६३८
	जम्मा :		**८७७०६३८**

९.	**सेवा प्रवाह** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ मा गाँउपालिका तथा वडा कार्यालयको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले विवरण माग गर्दा पेश नगर्दा यस वर्ष जन्म दता मृत्यु दर्ता र बसाई सराइ के कतिसिफारिश तथा दर्ता गरेको हो यकिन गर्न सकिएन । गाउँपालिकाले गरेको नागरिकता सिफारिश, नाता प्रमाणित र पञ्जीकरण दर्ता तथा सिफारिश सम्बन्धमा वडामा अभिलेख भएपनि गाउँपालिकामा नभएको पाईयो । गाउँपालिकाले ऐन बमोजिम सोको अभिलेख व्यवस्थित गर्नु पर्दछ ॥ माछीखोलामा वैक समेत संचालनमा आएको र पालिकाको कार्यालय समेत घर भाडामा लिई कार्यालय समेत संचालनमा आएकोले सवै सेवा प्रवाह केन्द्रवाटै दिनु पर्ने देखियो ।	
१०.	**नक्सा पास र मुल्यांकन** : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २७(१) अनुसार कसैले पनि गाँउपालिका वा नगरपालिकाबाट नक्सा पास नगराई भवन निर्माण गर्न नहुने व्यवस्था छ । तर यस वर्ष गाउँपालिकामा नक्सा पास सम्बन्धी काम-कारबाही शुरु भएको छ । तोकेबमोजिम संरचना निर्माण गर्नुपूर्व गाउँपालिकाबाट त्यसको नक्सा पास गर्ने व्यवस्थाको कार्यान्वयनमा ध्यान दिनुपर्दछ । घर जग्गा मुल्यांकन गर्ने वैज्ञानिक प्रणालीको अवलम्वन गरी पक्का ढलान, पक्का जस्तापाताको प्रति वर्गफिट कति लागत पर्दछ सो यकिन गरीनु पर्दछ । मालपोत कार्यालयमा लिखत पारितको लागि वडा कार्यालय पठाएको मुल्यांकन प्रतिवेदन यथार्थफरक नभै हचुवाको भरमा लेख्ने गरेको पाईएकोले सोमा सुधार हुनुपर्दछ ।	
११.	**श्रोत अनुसार कार्यकम छनौट** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम गाउपालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय, राजश्व बाँडफाँडवाट प्राप्त हुने रकम, अनुदान, ऋण र अन्य आयको प्रक्षेपण तथा सोको सन्तुलित वितरणको खाका र बजेट सीमा निर्धारण गर्न ७ सदस्यीय समिति गठनको व्यवस्था छ । उक्त समितिले आयको प्रक्षेपण, सन्तुलित वितरणमा बजेट सीमा निर्धारण, बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण, वजेट तर्जुमा मार्गदर्शन गर्नुपर्ने र कार्यपालिकामा पेश गर्ने कानूनी व्यवस्था रहेकोमा विषयगत क्षेत्र तथा पूर्वाधार क्षेत्रमा रकम विनियोजन गरी योजना छनौट तथा सोको प्राथमिकीकरण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइए तापनि ठुला पूर्वाधार क्षेत्रलाई बजेटको प्राथमिकतामा राखेको देखिएन । साना, ठुला, मझौला पूर्वाधार क्षेत्रको विकासमा बजेट व्यवस्थापन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ ।	
१२.	**वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति** : आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम २४ मा चौमासिक प्रगति विवरण पेश गर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले सञ्चालन गरेका गाउस्तरीय तथा वडास्तरीय आयोजनाको उपर्युक्त नियम बमोजिम अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा प्रगति विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेटमा भएको व्यवस्था अनुरुप कार्यक्रम, कार्य लक्ष्य र समयवीच तादाम्यता मिलाई वित्तीय र भौतिक प्रगति समेत देखिने गरि प्रगति विवरण तयार गर्नुपर्दछ ।	
१३.	**चौमासिक खर्च व्यवस्थापन** : स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम बमोजिम तोकिएको चौमासिकमा तोकिएका कार्यक्रम संचालन गर्न वजेट व्यवस्था भए मुताबिक सोही चौमासिकमा कार्यक्रम संचालन गरी खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा कार्यालयले सो अनुसार कार्यक्रम संचालन गरी खर्च गर्न सकेको देखिएन ।पूँजीगत कार्यक्रमतर्फ अधिकांश कार्यक्रम/योजना तेश्रो चौमासिकमा संचालन भई खर्च भएको	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	देखिन्छ । पूजिँगततर्फ रु.७६८८८७०४ खर्च भएकोमा आषाढ महिनामा मात्र रु.४३०८९४९७ खर्च भई अतः कार्यक्रम अनुसार तोकिएको चौमासिकमा कार्यक्रम संचालन हुनुपर्दछ । यसरी यस कार्यालयको कुल बजेट खर्च मध्ये अधिकांश बजेट अन्तिम चौमासिकमा खर्च भएको छ । जसले गर्दा निर्माण कार्यमा समय अभाव तथा वर्षातको कारणले गुणस्तर युक्त कार्य हुन नसक्ने अवस्था सिर्जना हुने भएकाले अन्तिम चौमासिक र आषाढ महिनामा मात्र अधिकांश बजेट खर्च गर्ने प्रवृतिमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ ।	
१४.	**बीमा नगराएको :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११२ मा रु.१० लाखभन्दा बढिको निर्माण कार्य गर्दा मेशीन औजार वा प्लान्ट लगाएतको विमा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस कार्यालयले उपभोक्ता समितिमार्फत गराएका १० लाखभन्दा बढिका निर्माण कार्यको विमा गराएको छैन । निर्माण कार्यमा संलग्न हुने श्रमिक, प्राविधिक तथा मालसामानको सुरक्षाको लागि उपभोक्ता समिति संग सम्झौता गरी कार्य गराउदा सम्झौतामा विमाको समेत दफा राखी संम्झौता गरिनु पर्दछ । यस गाउपालिकाले देहायका जोखिमपूर्ण कार्य समेत गरेको पाईएकोले विमाको व्यवस्था गरिनु पर्दछ । जस्तै गुम्दा पौटु सडक मर्मत कार्य रु १९,००,०००।०० र लापु भिरकुना केन्द्रिय विद्युत प्रसारण लाईन निर्माण रु १९ लाख को श्रमिक, प्राविधिक तथा मालसामानको सुरक्षाको लागि विमा गराएको छैन ।	
१५.	**खरिद योजना :** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ६ मा सार्वजनिक निकायले तोकिएको सीमाभन्दा वढि रकमको खरिद गर्दा तोकिएबमोजिम खरिदको गुरुयोजना र वार्षिक खरिद योजना तयार गर्नुपर्ने त्यसैगरी सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८(१) ले वार्षिक रु १० लाख भन्दा वढि रकमको खरिद गर्नुपर्ने भएमा आगामी वर्षको अनुमानित वार्षिक कार्यक्रम तथा वजेट तयार गर्दा बार्षिक खरिद योजना तयार गरि सोही अनुसार स्वीकृति गराई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा पुंजीगत तर्फका कार्यक्रम गाउंसभावाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गरेतापनि वार्षिक खरिद योजना तथा गुरुयोजना तयार गरि स्वीकृत गराई कार्यान्वयनमा ल्याएको पाईएन ।	
१६.	**स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख** : स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ११ वमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रको आधारभुत तथ्यांक संकलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक श्रोत अर्न्तगत खानी, जंगल तथा अन्य श्रोत, पूर्वाधार अर्न्तगत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्सांकन वा पालिकाको प्रोफाईल तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले स्थानीय तथ्यांक सम्वन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन वा गाउपालिका प्रोफाइल तयार गरेको छैन । स्थानीय तहका हरेक प्राथमिकिकरणका क्रियाकलाप संचालनमा तथ्यांकले महत्वपुर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको संकलन र अभिलेख राख्ने कार्यमा भुमिका अगाडि वढाउन आवश्यक छ । तथ्यांक वेगर प्राथमिकतामा राखिएका योजना, वजेट, प्रक्रिया र कार्यावन्यनले उचित सार्थकता नपाउने हुँदा यस तर्फ गाउपालिकाले तथ्यांक एवं अभिलेख व्यवस्थापन गर्न जरुरी छ । गाउपालिकाले तयार गरेको पार्श्वचित्र (Village Profile) ले महत्वपुर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सो प्रतिवेदन कार्यन्वयन गरिनु पर्दछ ।	
१७.	**फोहोर व्यवस्थापन :** यस गाउँपालिकाले फोहोर व्यवस्थापनको लागी स्थायी ल्याण्डफिलको व्यवस्था गरेको पाइएन । यसतर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखियो ।	
१८.	**स्थानीय तहका पदाधिकारीहरुको सुविधा सम्वन्धी :** नेपालको संविधानको धारा २२७ मा गाउँ सभाका सदस्यले पाउने सुविधाका सम्वन्धमा प्रदेश कानून बमोजिम हुने व्यवस्था अनुसार गण्डकी प्रदेश संसदले स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुको सुविधा सम्वन्धी ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार गाउँपालिकालेपदाधिकारीको पारिश्रमिक स्वरुप निम्नानुसार भुक्तानी दिएको छ ।	

विवरण	अध्यक्ष (एक जना)	उपाध्यक्ष (एक जना)	वडा अध्यक्ष (सातजना)	कार्यपालिका सदस्य (६जना)	सभाका सदस्य (२३ जना)	जम्मा
वार्षिक सुविधा	४०३०००	३३८०००	१६३८०००	७०२०००	१७९४०००	४८७५०००
सञ्चार सुविधा (वार्षिक)	१८०००	१००००	६७२००	-	-	९५२००

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
१९.	**निर्माण कार्यको गुणस्तर सम्बन्धमा :** गाउँ कार्यपालिकाबाट पारित उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ निर्माण सामग्रीको गुणस्तर, निर्माण विधि र प्रक्रियाको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्ने जिम्मेवारी कार्यालयबाट खटिएका प्राविधिक कर्मचारी र उपभोक्ता समितिको हुने उल्लेख छ । साथै उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन भएको योजनाको दिगोपनाका लागि सम्बन्धित उपभोक्ता समितिले आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले उक्त व्यवस्था अनुसार निर्माण कार्यको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्न विभिन्न निर्माण सामग्रीको प्रयोगशाला परीक्षण गर्ने/गराउने, गाह्रो लगाउने तथा ढलानको कार्यको गुणस्तरका लागि सिमेण्ट मोर्टार तथा कंक्रिट क्यूब टेष्ट गराउने जस्ता कार्य गराएको पाइएन । जसले गर्दा निर्माण कार्यमा आवश्यक गुणस्तर कायम भएको सम्बन्धमा आश्वस्त हुन सक्ने अवस्था छैन । अतः कार्यविधिमा उल्लेख भए अनुसार निर्माण कार्यको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्न आवश्यक पहल हुनुपर्दछ ।जस्तै ७६।०७६।३।२ वडा नं ३ उहियाको अलैची खेतीमा काडेतार लगाएकोमा खरीद गरेको ३८२५ किलो काडे तार रु ४,९७,१५८ ।०० र १०७/३/१९ वाट रुकुकुना पहिरो नियन्त्रण ग्याविन जाली २,७०,०००।०० आदीमा प्रयोग गरिएका निर्माण सामाग्रीहरुको कुनै ल्याव परीक्षण गरिएको छैन ।	
२०.	**बक्यौता रकम असुली** : स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ९ वित्तीय अधिकार क्षेत्र अर्न्तगत विभिन्न कर तथा शुल्क लगाउने र आय ठेक्का वापत वक्यौता रकम समेत असुली गर्ने व्यवस्था छ । उठ्नूपर्ने रकमको आयगत लगत तयार गरेको छैन । आय ठेक्का, सम्पत्ति विक्रि, मालपोत, दस्तुरको वडागत लागत तयार नगरेवाट वक्यौता देखिन सक्ने अवस्था रहेन । उठ्नुपर्ने राजस्वको समष्टिगत लगत तयार गरी उठ्नूपर्ने र वास्तविक प्राप्तीको अभिलेख तयार गर्नुपर्ने र सोही अनुसार आयको लेखाङ्कन तथा प्राप्त हुनुपर्ने आयको लेखा हिसाव तयार गर्ने तर्फ विशेष रुपमा ध्यान दिनुपर्दछ ।	
२१.	**सम्पत्ति लेखांकन :** गाउँपालिका र अन्तरगतका वडाको स्वामित्वमा रहेका भवन, जग्गा, सवारी साधन, फर्निचर, विद्युतीय सामान लगायतका सम्पत्तिको मूल्यांकन समेत देखिने गरी गाउपालिकाको अधिनमा रहेको गाउपालिकाले र वडाको अधिनमा रहेको जिन्सीको अभिलेख वडाले अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेमा सो नभएको मूल्य खुल्ने गरी स्वामित्वमा रहेका सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेख तयार गरी सम्पत्ति लेखांकनलाई सुदृढ गर्नुपर्ने देखिएको छ ।	
२२.	**सार्वजनिक सुनुवाई :** स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ मा स्थानिय तहले आफ्नो कार्यालयबाट सम्पादन हुने कार्य मितव्ययी एबं दक्षतापुर्बक सँचालन गर्न अनुगमन एबं सार्वजनिक एबं सामाजिक परीक्षण तथा सुनुबाई जस्ता कार्यक्रम सँचालन गर्नुपर्ने उल्लेख छ । गाउंपालिकाबाट संचालित योजनाहरुको अनुगमन गर्ने कार्य गरेतापनि सवै योजनाको सार्वजनिक सुनुवाई संचालन गरेको देखिएन । केही योजनाको वडाकार्यालयमार्फत सार्वजनिक सेवाके सम्वन्धमा सार्वजनिक सुनुवाई गरेको छ । ऐन को व्यबस्था कार्यान्वयन हुनुपर्दछ । सार्बजनिक सुनुबाई के, कति आयोजनामा भयो जानकारी पेश हुन आएन ।	
	उपभोक्ता समितिमार्फत सम्पादित कार्यको परीक्षण गर्दा देखिएको व्यहोराहरु यस प्रकार छन् :	
२३.	**उपभोक्ता समिति दर्ता :** संस्था दर्ता ऐन, २०३४ दफा ३ अनुसार कुनै पनि संस्था विधान सहित दर्ता नभएमा संस्थालाइं कानूनी मान्यता दिन मिल्ने देखिदैन । कार्यालयले यसवर्ष संभौता गरेका कुनैपनि उपभोक्ता समिति ऐनको उक्त व्यवस्था अनुसार मान्यता प्राप्त हुनेगरी दर्ता नभई स्थानीय रुपमा आयोजनाको बजेटको आधारमा अस्थाई समिति गठन हुने र काम सम्पन्न पश्चात् समिति विघटन हुने हुँदा निर्माण सम्पन्न योजनाहरु अलपत्र भएमा जिम्मेवार बनाउन कठिनाइं हुने भएकोले स्थायी संयन्त्र मार्फत काम गनें गरी उपभोक्ता समितिको कार्यमा सुधार हुनुपर्दछ ।	
२४.	**टुक्रा टुक्रा कार्य** : सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा (८)२ वमोजिम एउटै प्रकृतिका कार्यहरु गर्दा एक भन्दा वढि टुक्रा पारी काम गर्न नहुने व्यवस्था छ । त्यस्तै सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४४ मा उपभोत्ता वा लाभग्राही समुदायवाट निर्माण काम गराउदा वा सो सम्बन्धी सेवा	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	प्राप्त गर्दा मितव्ययीता,गुणस्तरीयता वा दिगोपना अभिवृद्धि हुने गरी काम गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । तर यस गाउपालिकाले एउटै प्रकृतिका कार्यहरु गर्दा साना प्याकेज वनाई एकभन्दा वढि उपभोत्ता समिति गठन गरी काम गरेको नियमित देखिएन ।	
२५.	**मेसिनको प्रयोग :** सार्वजनिक खरिद नियमाबली, २०६४ को नियम ९७(९) मा उपभोक्ता समितिबाट निर्माण वा संचालित हुने निर्माण कार्यमा एक्जाभेटर, डोजर, लोडर जस्ता मेसिनरी उपकरण प्रयोग गर्न नसकिने तर लागत अनुमान तयार गर्दा नै जटिल प्रकृतिको काम भएको हुँदा मेसिन प्रयोग गर्नुपर्ने भनि प्राविधिकबाट सिफारीस भई आएकोमा मेसिन प्रयोग गर्न सकिने उल्लेख छ । गाँउपालीकाले अधिकांश ग्रामिण सडक निर्माणमा मेसिनबाट काम गराउने भनि लागत अनुमान तयार गरि उपभोक्ता समितिबाट मेसिन प्रयोग गरि काम गराएको देखियो । श्रमप्रधान काम उपभोक्ता समितिबाट गराउनुपर्ने नियमावलीको मनसाय भएतापनि अधिकांश बाटो निर्माणको काम मेसिनबाट गर्ने गरी लागत अनुमान तयार गरी काम गराएबाट मेसिन प्रयोग नहुने काम उपभोक्ताबाट गराउने नियमको मनसाय पालना भएको देखिएन । उपभोक्ता समितिले स्थानीय स्तरमा जनसहभागिता जुटाउन सक्ने श्रमप्रधान कार्यभन्दा बाहिरका कार्य गर्ने प्रवृत्तिमा सुधार गर्नुपर्दछ । उपभोक्ता संगको खरिद सम्झौतामा सवै कामहरु इन्जिनियरिगं नर्म्स, प्राविधिक नक्सा, संलग्न प्राविधिक स्पेशिफिकेशन अनुसार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा कुनै कुनै उपभोक्ता समितिको कार्यमा प्राविधिक नक्सा तयार गरेको पाईएन । साथै, काम भएको प्रमाणित गर्ने तस्विर र योजनाको जानकारी मूलक सूचना वोर्ड संलग्न रहेको छैन । उपभोक्ता समितिवाट भएको काममा पारदर्शिताको कमी देखिन्छ । गाऊ पालिकाले उपभोक्ता समितिसँगको योजनाको रकम भुक्तानी गर्दा बिलभरपाई र खर्च प्रमाणित गर्ने अन्य कागजात हेरी जांच गरी खर्च लेख्नु पर्नेमा पालिकाले उपभोक्ताले गरेको कामको सवै विल समावेश नहुदा हुदै पनि खर्च लेख्ने गरेको छ । गाऊ पालिकाले उपभोक्ता समितिसँगको योजनाको बिलभरपाई राखि खर्च लेख्दा सम्झौता मिति, योगदान, सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति, मेजरमेण्ट गरेको मिति उललेख गरेको पाइएन । जसले गर्दा निर्माण कार्य समयमा शुरु भई समयमा नै सम्पन्न भयो भएन यकिन गर्न सकिएन । अतः निर्माणसँग सम्वन्धित सम्पुर्ण सूचनाहरु गरी कागजात तयार गर्नुपर्दछ । लागत अनुमान, मूल्यांकन, स्थलगत कार्य सम्पादन र विल भरपाई वास्तविक तुल्याउनेतर्फ गाउपालिका सजग हुनुपर्दछ । उपभोक्ता समितिवाट भएको कार्यमा मेसिन प्रयोग भएको छ । काशिगाँउ प्लेग्राउण्ड निर्माण कार्यको लागि कमलो माटो (Soft soil) काट्ने कार्यमा २२५ घनमिटरको मानिसले काम गर्दाको दररेट प्रति घनमिटर रु.७२१ का दरले रु.१,६२,२२५।०० भुक्तानी गरेको देखियो । उक्त निर्माण कार्यमा स्काईभेटर प्रयोग गरेको पाइएको छ ।	
२६.	**आयोजना हस्तान्तरण :** सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७(१२) बमोजिम निर्माण कार्य सम्पन्न भएपछि सार्वजनिक निकायले सोको रेखदेख, मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेवारी समेत तोकी आयोजनाको स्वामित्व उपभोक्ता समिति वा लाभग्राही समुदायलाई नै हस्तान्तरण गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यो बर्ष उपभोक्ता समितिबाट वडा नं २ मा रु सात लाखमा सिचाई योजना निर्माण लगायत कुनै पनि आयोजना नियमावलीको व्यबस्था बमोजिम हस्तान्तरण गरको देखिएन । जसबाट सम्पन्न आयोजनाको मर्मत, रेखदेख तथा उचित संरक्षण हुन नसकि लगानी खेर जान सक्ने देखिन्छ ।	
२७.	**निर्माण कार्यको लगत :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ उपनियम (११) मा निर्माण कार्य सम्पन्न गरिसकेपछि सार्वजनिक निकायलाई प्राप्त भएको भौतिक संरचनाहरुको विवरण खुलाई अभिलेख राख्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा गाउपालिकाले यस वर्ष संचालन गरेको योजना निर्माण कार्यको लगत अद्यावधिक गरेको देखिएन । गाउपालिकाले गतविगत वर्ष देखि संचालन भएको कार्यक्रमबाट निर्माण गरेको भौतिक संरचनाहरु समेतको लगत राख्ने व्यबस्था गरी निर्माण कार्यको लगत व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखियो ।	
२८.	**जटिल संरचना निर्माण सम्बन्धमा :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिहरुलाई मेशिन, औजार उपकरणहरुको आवश्यक नपर्ने, श्रममूलक कार्यको	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	जिम्मेवारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । कार्यालयले आर.सि.सी. फ्रेम स्ट्रक्चर सहितका भवन, पुल, कल्भर्ट निर्माण, ग्रामीण विद्युतीकरण, लगायतका जटिल प्राविधिक पक्ष समावेश हुने पूर्वाधार संरचना निर्माण कार्य समेत उपभोक्ता समितिहरु मार्फत् गराउने गरेको देखियो । यस्ता कार्य व्यावसायिक र अनुभवी निर्माण व्यवसायी फर्मबाट बोलपत्र प्रतिस्पर्धा मार्फत् गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ ।जस्तै	

भौ.नं र मिति	कामको विवरण	रकम
५९/०७६/२/१७	सामुदायिक भवन	१३,००,०००/-
७३/०७६/२/२२	भालुङ्ग लघुजल विद्युतको लाईन विस्तार कार्य	५,००,०००/-
१०८/०७६/३/१९	वडा नं २ भवन कार्यालय निर्माण	६,१५,०००/-

२९.	**सार्वजनिक परीक्षण :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८ वमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, दीगो र भरपर्दो वनाउन कार्यक्रमको सामाजिक परिक्षण अर्न्तगत सार्वजनिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । गाउपालिकाले सार्वजनिक सुनुवाई गरी सेवाग्राहिले उपस्थिति जनाएको माईन्यूट गरेता पनि सार्बजनिक परीक्षण गरी सेवा प्रवाहमा सुधार गरेको छैन ।	
३०.	**परामर्श सेवा :** सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९(१) मा सार्वजनिक निकायले सम्वन्धित सार्वजनिक निकायमा उपलव्ध जनशक्तिबाट कुनै काम हुन नसक्ने भएमा कुनै व्यक्ति, फर्म, संस्था वा कम्पनीबाट परामर्श सेवा खरिद गर्न सक्ने व्यवस्था छ । तर परापर्श सेवा खरिद गरिएकोमा पालिकामा कार्यरत जनशक्तिबाट काम हुन नसक्ने सम्वन्धमा कुनै कुरा स्पष्ट नगरी परामर्श सेवा खरिद गरेको पाइएकोले कानूनमा उल्लेखित व्यवस्था को पालना भएको पाइएन । देहायका भौचर नं. र मिति बाट देहायको कार्यको डिपीआर (Detail survey, design, draining, cost estimate report) तयार गरेको भनी रकम भुक्तानी दिएकोमा एउटै प्याकेज बनाई प्रतिस्पर्धा बाट कार्य गराउनु पर्नेमा सो नगरी पटक पटक खरिद गरिएको छ । उक्त प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।	

भौ.नं.र मिति	परामर्शदाताको नाम	आयोजनाको नाम	भुक्तानी रकम
१०-०७५।९।९	इमिनेष्ट ईन्जिनियरिंग कन्सल्टेन्ट कम्पनीप्रा.लि	DPR बुढीगण्डकी खोलानदीका	४,९१,५५०..००
१२-७५।९।११	होमेक्स कन्स्ट्रकसन एण्ड सप्लायर्स	शिवालिंग चिंगारवाटो सम्भाव्यता अध्ययन	४,९८,०००.००
१८-०७५।११।३	आरम्भ कन्सल्टेन्सी चन्द्रागिरी	उहियाको दोभानदेखि उहिया गाउँसम्मको मोटर बाटो सम्भाव्यता अध्ययन	३,९७,७६०
२१-०७५।१२।७	धरान स्काई एडमेन्चर प्याराग्लाइडिङ्ग प्रा.लि.	प्याराग्लाइडिङ्ग सम्भाव्यता अध्ययन	४,९६,२५०

३१.	९/०७५/८/१९ धार्चे गा.पा.मा रहेका नदीजन्य पदार्थको उत्खनन् तथा संचालन सम्बन्धि प्राकृतिक वातावरणीय परीक्षण मूल्याङ्कन कार्य Xenon Civil Planner Pvt.Ltd. ठिमी भक्तपुरबाट IEE गरेको भनी रु.४,८०,०००।- भुक्तानी खर्च लेखेको छ तर सो अनुसार यस आर्थिक वर्षमा गिट्टी ढुंगा बालुवाको टेण्डर तथा अमानतबाट राजश्व असुली गरेको छैन । स्थलगत निरीक्षण गर्दा यस गाउँपालिकामा अवस्थित बूढीगण्डकीबाट बालुवा गिट्टी चोरी निकासी गरेको देखिएको छ । घोडा खच्चर टेक्टर र मान्छेबाट बालुवा गिट्टी सडक छेउमा ल्याई चोरी निकासी गरेको देखियो । यस तर्फ पदाधिकारी र कर्मचारीको ध्यान जानुपर्ने देखिएको छ ।	
३२.	लाप्राक सिङ्ला ग्रामीण सडक निर्माणकार्य गर्न भनी २०७६।३।१० मा कार्यसम्पन्न गर्ने गरी रुवीनाला कन्स्ट्क्सन एण्ड सप्लायर्सलाई रु.२९,९४७५७।१९ मा २०७५।१०।८ मा कार्यादेश दिएकोमा उक्त अवधिमा कार्यसम्पन्न नगरी दोश्रो रनिङ्ग विल वापत रु.१७,६९,५६५।०० भुक्तानी गरेको छ । निर्माण व्यवसायीले सार्वजनिक खरीद नियमावली २०६४ को नियम १२० वमोजिम म्याद थपको निवेदन दिनुपर्नेमा २०७६/३/२० मा म्याद थपको निवेदन दिएको तथा निर्माण व्यवसायीको कारणले तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न हुन नसकेकोमा समेत नियमावलीको नियम १२१ अनुसार २० दिनको हर्जना २९,९४,७५७।१९X ०.०५%X२० = २९,९४८।०० असुलगर्नुपर्ने रु.	२९९४८

<table>
<tr><th>दफा</th><th>गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा</th><th>रकम</th></tr>
<tr><td>३३.</td><td>

मूल्य अभिवृद्धि कर : मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ (एक्काइसौं संसोधन) को नियम ६ ग मा सरकारी निकाय वा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आशिंक स्वामित्व भएको संघ संस्थाले ठेक्का सम्झौता वा करार अन्तर्गत आपूर्ति हुने वस्तु वा सेवा वापतको रकम सम्बन्धित ठेकेदार वा आपूर्तिकर्तालाई भुक्तानी गर्दा निलाई भुक्तानी गर्ने कर रकमको पचास प्रतिशतले हुन आउने रकम निजको नामबाट सम्बन्धित राजश्व शिर्षकमा जम्मा गरी बाँकी रहने कर वापतको रकम मात्र भुक्तानी गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । यस कार्यालयले यो वर्ष निम्न निर्माण व्यवसायी तथा आपूर्तिकर्तालाई सम्झौता रकमको भुक्तानी दिदा पचास प्रतिशतले हुने रकम कट्टा नगरी पूरै रकम भुक्तानी दिएको देखिएकोले नियममा व्यवस्था भए बमोजिम उक्त रकम राजश्व शिर्षकमा जम्मा भएको वा कर रकम समायोजन भएको प्रमाण पेश गर्नु पर्दछ रु.

<table>
<tr><th>भौ .नं.र मिति</th><th>निर्माण व्यवसायी वा आपूर्तिकर्ताको नाम</th><th>भुक्तानी रकम</th><th>मूल्य अभिवृद्धि कर रकम</th><th>५०% ले हुने मू.अ.कर रकम</th></tr>
<tr><td></td><td>रुवीनाला कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स</td><td>१५६५९८५.९२</td><td>२०३५७८.१७</td><td>१०१७८९</td></tr>
</table>

</td><td>१०१७८९</td></tr>
<tr><td>३४.</td><td>

होमस्टे अनुदान : गण्डकी प्रदेश को होमस्टे पर्यटन तथा पुर्वाधार व्यवस्थापन गर्न पुँजीगत अनुदान दिने कार्यविधि, २०७५ का आधारमा प्रस्ताव माग गरी पूजिगत अनुदान उपलब्ध गराएकोमाप्रत्येक स्थानीय तहमा कम्तीमा १ परियोजना (न्युनतम अंक हासिल भएमा) पर्ने गरी आयोजना छनोट गर्नुपर्ने उल्लेख गरीहोमस्टे संचालन गर्न पूजिगत अनुदान बापत वडा नं.३ उहियाहोमस्टेलाई सिरक, डसना, भाँडाकुँडा खरिद गरेको भनि रु.४,००,००० पूजिगत अनुदान उपलब्ध गराएको छ ।होमस्टे हरु व्यावसायिक रुपमा दर्ता भइ आय आर्जन गर्ने र मुनाफा कमाउने प्रकृतिका भएको, स्थानिय रुपमा आय आर्जन गर्ने अवस्थामा स्थानिय तहबाट साझदारीमा कार्यक्रम संचालन भइ स्थानिय तहको आयस्रोत बृद्धि हुने अवस्थालाई समेत मध्यनजर नगरी यो कार्यलयबाट यस प्रकार अनुदान दिदा लक्षित प्रतिफल आम नागरिकमा नपुगी निश्चीत बर्गमा मात्र पुगेको, मंत्रालय र कार्यलयबाट अनुदान उपलब्ध गराउदा दोहोरो समेत पर्ने अवस्था रहेकोले निश्चीत बर्गलाई मात्र फाइदा हुनेगरी बितरण भएको यस्तो अनुदान बितरण पद्धती नै औचित्यपूर्ण नदेखिएको यस तर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

</td><td></td></tr>
<tr><td>३५.</td><td>

गैह्र सरकारी संस्था छनौट : स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ को नियम ७० मा गैर सरकारी संस्थाबाट काम गराउंदा मौजुदा सूचीमा समावेश भएका गैरसरकारी संस्थालाई कम्तिमा १५ दिनको अवधि दिई सूचना प्रवाह गरी नियम २३३(६) अनुसार योग्य परामर्शदातामध्ये न्यून रकम कबोल गर्ने परामर्शदातालाई स्थानीय निकायले स्वीकृत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । झोलुगेपुल निर्माणको परामर्श कार्यका लागि सम्बन्धित पक्षलाई सूचना समेत प्रवाह नगरी कार्यालयले खरिद प्रक्रिया र प्रतिष्पर्धा बेगर झोलुगेपुल निर्माणको परामर्श कार्यमा विगत वर्षदेखि एकै गैर सरकारी संस्थालाई छनौट गर्दै आएको देखियो । गैर सरकारी संस्थाको प्राविधिक क्षमता समेत परीक्षण नगरी विगतको सम्झौताका आधार जनाई म्याद थप गरी यो बर्ष हिमाली क्षेत्र विकास केन्द्र, सिद्धीवासलाई परामर्श खर्च भुक्तानी गरिएको छ ।

<table>
<tr><th>गो. भौ. मिति</th><th>गैर सरकारी संस्थाको नाम</th><th>भुक्तानी रकम</th></tr>
<tr><td>८/०७६/३/२३</td><td>हिमाली क्षेत्र विकास केन्द्र सिर्दीवास</td><td>१२९५५४</td></tr>
</table>

</td><td>१२९५५४</td></tr>
<tr><td>३६.</td><td>

फिल्ड निरीक्षण : वडा नं.४ जोर जंग देखि फ्याप्चेत ३२० मिटर सडक निर्माण कार्यको गर्न २०७६।३।१ मा सम्पन्न गर्ने गरी उपभोक्ता समितिलाई रु.१५,५४,७९०।४३ मा २०७६।१।१० मा सम्झौता गरेको छ । उक्त रकम मध्ये गाउँपालिकाले रु.१४ लाख र बाकी रकम उपभोक्ताले व्यहोर्ने गरी सम्झौता भएकोमा शहरी विकास तथा भवन कार्यालय गोरखाका प्राविधिकबाट नापजाँच भै आएबमोजिम रु.१३,९६,४६३।६० भुक्तानी खर्च लेखेकोमा स्थलगत निरीक्षण गर्दा निम्नानुसार देखिएको छ ।

क) E/W for gobion and drain 33.75m^3 गरेको भनि रु.१८२५०।३१ भुक्तानी लेखेकोमा Gabion नदेखिएको र drain समेत बनाएको नदेखिएकोले सो खनेको रकम असुल गर्नुपर्ने

</td><td>१८,२५०।३१</td></tr>
</table>

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	कार्यालयको भनाई :– पैहो आई Gabion बगाएको र drain पुरिएको कार्यालयको भनाई छ ।	
	ख) Hard Rock फुटाउने कार्य 729 m^3 @ 1676.40=12,22,095/60 लागत अनुमान तयार गरेकोमा 743.20 m^3 @ 1676.40 = 12,45,892/90 कार्य गरेको भनी भुक्तानी गरेको भएता पनि हाल Hard Rock माथिबाट खसेको छ । कडा चट्टान कति काटेको हो हाल पहिरो गएको कारण यकिन गर्न सकिने अवस्था रहेन । भौगोलिक सर्भे नगरी कार्य गरेकोले के कति कुन किसिमको चट्टान काट्नु पर्ने थियो सो यकिन नगरी हचुवाको भरमा पहरो कटान गरेकोले वाटो नै जोखिममा रहेको छ । तल फोटोमा स्पष्ट देख्न सकिन्छ ।	
	ग) 2×1×1 m का १० वटा ग्याविन जाली भरी लगाएको भनी रु.१०,००७।- भुक्तानी खर्च लेखेकोमा कुनै पनि ठाउँमा ग्याविनवाल नदेखिएकोले काम भएकै हो भन्ने स्थिति रहेन ।	१०,००७।-
३७.	वडा नं. ४ को कालकाङ डाँडा देखि ता सम्मको सडक निमार्ण गर्न निर्माण व्यवसायीश्री आर जी कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स धार्चेलाई २०७६।३।३९ माकार्य सम्पन्नगर्ने गरी २०७५।१०।८ मा रु.२९,९८,९९९।- कार्यादेश दिएकोमा तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्नभएको भनी रु.२९,९८,९९१।- भुक्तानी दिएकोमा स्थलगत निरीक्षण गर्दा बाटोमा नाली सवै ठाउँमा नभएको, नाली नकाटेको कारण अधिकाश बाटो भलबाढीले विगारेको, वर्षायाम पछि गाडी चल्ननसक्ने अवस्था आएपछि गाउँपालिकाले मर्मत संभार कोषबाट २०७६।७७ को असोज महिनामा पुनः बाटो सफा गरेको पाइयो । वडाका वडा पदाधिकारी, प्राविधिक कर्मचारीले समेत अनुगमन र निरीक्षण गर्ने गरेको पाइएन ।	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
३८.	**अलैची भट्टी निर्माण :** वडा नं. ५ थमगाउमाश्री पोरखी डाँडा कृषि सहकारी संस्थालि. धार्चे-५ लाई अलैची सुकाउने मेसिशन र सेट निर्माण गरेवापत रु.६५,०००।- भुक्तानीखर्च लेखेको छ । स्थलगतअनुगमनगर्ने कार्य सन्तोषजनक पाइन्छ ।	
३९.	११८-०७६।३।२० लापु भिरकुना केन्द्रियविद्युतप्रशारण लाइननिर्माण कार्य सम्पन्नगर्ने गरी उपभोक्ता समितिलाई रु.२०,९४,६७७।- को लागतअनुमानतयार गरी गाउपालिकाले रु. १९,००,०००।- र उपभोक्ताले बाँकी रकमव्यहोर्ने गरी २०७६/३/१२ मा सम्पन्नगर्ने गरी मिति २०७५/११/१० माकार्यादेश दिएकोमा निम्नानुसार देखिएको छ । क) नेपालविद्युत प्राधिकरणबाट स्वीकृत नर्म्स तथा स्पेसिफिकेशनअनुसार लागत अनुमान तयार हुनुपर्नेमा सो भए गरेको पाइएन । ख) काभ्रे नेपाल हाइड्रो, ई.प्रा.लि. मध्यपुर ठिमीबाट खरिद गरिएको 8m Steel tublerpole Half Section galvanized 104 वटा @ 1556.10=16,18,250/40 माखरिद गरेको भनिएकोमा NEA ले तोकेबमोजिम Specification बमोजिम भएन भएको Infection Report तयार गरेको पाइएन । ग) पोल गाडेको (Pole Installation) गरेकोभनी लमसममा रु.१,००,०००।- खर्च लेखेकोमा सो को Detail Measurement नभएकोले गरिएकोबाट नियमित देखिएन । घ) पोल गाडेर त्यसै छोडिएको कारण हाल सम्म पनि विद्युत प्रसारण भएका छैन यसतर्फ सम्वन्धित पक्षको ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	१,००,०००।
४०.	**नगदी रसिद व्यवस्थापन :** आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ को दफा १०(१) मा कारोवारको लेखा स्वीकृत ढाँचा बमोजिम राख्नुपर्ने उल्लेख छ । कार्यालयले २०७६।३।१९ मा १०० प्याड नगदी रसिद	

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	छपाई गरेको देखिन्छ । गतवर्ष खर्च हुन नसकि बाँकी रहेको मौज्दात ठेली र यस वर्ष छपाई गरी जम्मा ठेली आम्दानी गरी खर्च गरेर बाँकी रहेको नगदी रसीद ठेली मौज्दातमा देखाउनुपर्दछ । कार्यालयले दैनिक नगद आम्दानीको नगदी रसिद काटेको भएपनि दैनिक आम्दानीको दैनिक गोश्वारा खाता (म.ले.प.फा.नं.१०८) राखेको छैन । राजस्व आम्दानी देखाउने दैनिक नगद प्राप्ती खाता (म.ले.प.फा.नं.१०८क) राखेको देखिएन । उक्त खाताहरु पेश नभएको हुदा कार्यालयले पेश गरेको राजस्व असुलीमा प्रयोग भएका नगदी रसीदको ठेलीको आम्दानी खर्चको विवरण भिडान गरी एकिन गर्ने आधार रहेन । नगदी रसीद राजस्व असुलीको प्रमाण भएकोले कार्यालयले राजस्व आम्दानी देखाउने दैनिक नगद प्राप्ती खाता (म.ले.प.फा.नं.१०८क) मा दाखीला गरी सोही अनुसार आन्तरिक नियन्त्रण गरिनुपर्दछ ।	
४१.	**मोटरसाइकल प्रयोग :** आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को नियम ४७ अनुसार कार्यलयमा कुनै प्रकारबाट प्राप्त हुन आएका जिन्सी मालसामान कार्यालय प्रमुखको रेखदेखमा संचय अधिकृत, भण्डार अधिकृत वा भण्डार सहायकको जिम्मामा रहने व्यवस्था छ । कार्यालयबाट प्राप्त जानकारी अनुसार ६ थान मोटरसाईकल वडा नं.१,३,४,५,६,७ का वडाअध्यक्षको प्रयोजनको लागी दिइएको छ । सवारी चालक लाईसेन्स अनुमति प्राप्त नभएका वडा नं .३,४ र ६ का वडा अध्यक्षलाई मोटरसाईल दिईएको पाईयो । यसरी सवारी चालक लाईसेन्स अनुमति प्राप्त नभएका पदाधिकारीलाई सवारी साधान उपलव्ध गराउदा सरकारी सम्पती भोगचलनमा दुरुपयोग भएको देखियो । उक्त सम्वन्धमा सम्वन्धित जिम्मेवार पदाधिकारीले कानुनको परिपालना गर्ने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।	
४२.	**आधारभुत तालिम :** अर्थ मन्त्रालयको कार्यसञ्चालन निर्देशिका, २०७३ को ७.१.१५ अनुसार गाँउपालिका भित्र सञ्चालन हुने सिप विकास तालिममा प्रतिकक्षा कार्यपत्र वापत रु.३५०।– र प्रतिकक्षा सञ्चालन वापत रु.७००।–, संयोजक भत्ता रु.४००।–, सार्वजनिक यातायात चल्ने स्थानमा तोकिएको न्यूनतम भाडा र सार्वजनिक यातायात नचल्ने स्थानमा दुईदिनसम्मको एकमुष्ठ रु.२०० र दुई दिनभन्दा बढीको एकमुष्ठ रु.५०० भ्रमण खर्च पाउने व्यवस्था छ र सहजकर्ता वापतको भत्ता पाउने सम्वन्धमा उल्लेख गरेको छैन । साथै सम्वन्धित कार्यालयले सञ्चालन गरेको तालिममा सोही कार्यालयको श्रोत व्यक्ति भएको अवस्थामा कक्षा लिए वापतको पारिश्रमिक नपाउने व्यवस्था छ । १) तपसिलको विभिन्न तालिम कार्यक्रम सञ्चालनमा प्रवचन, कार्यपत्र, भ्रमण खर्च भुक्तानी गरिएको छ । अर्थ मन्त्रालयको कार्यसञ्चालन निर्देशिकाले तोकिएको नर्म्सभन्दा बढी भुक्तानी असुल गर्नुपर्ने रु.	५००२८।

भौ.नं र मिति	नाम	किसिम	संख्या	भुक्तानी दर	तोकिएको दर	बढी दर	१५ प्रतिशत कर कट्टा पछि कायम
१६७-०७६/२/२७ स्थानियस्तरिय रनिङ सिल्ड प्रतियोगिता	श्री राजकुमार ढकाल	प्रवचन र कार्यपत्र	२	३०००	१०५०	१९५०	१६५७
	श्री यम बहादुर कार्की	प्रवचन र कार्यपत्र	२	३०००	१०५०	१९५०	१६५७
	श्री दिनेश गुरुङ	प्रवचन र कार्यपत्र	२	३०००	१०५०	१९५०	१६५७
	श्री प्रेम गुरुङ	प्रवचन र कार्यपत्र	२	३०००	१०५०	१९५०	१६५७
१७४-०७६/३/५ वालवालिका सचेतना न्यूनीकरण कार्यक्रम	सहभागी (२०७५।३।१ मा)	भ्रमण खर्च	१०२	४००	२००	२००	२०४००
	सहभागी(२०७५।२।३२ मा)	भ्रमण खर्च	२७	४००	२००	२००	५४००
१९०-०७६/३/२२ महिला तथा वालपोषण कार्यक्रम	सहभागी(२०७५।२।३० मा)	भ्रमण खर्च	२०	४००	२००	२००	४०००
	सहभागी(२०७५।२।३१ मा)	भ्रमण खर्च	१२	४००	२००	२००	२४००
	सहभागी(२०७५।२।३२ मा)	भ्रमण खर्च	१२	४००	२००	२००	२४००

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा								रकम
	१९२-०७५/३/३२ (मुढा तालिम)	समिर विष्ट (२०७५।२।२ देखि ०७५।२।१६ सम्म)	प्रशिक्षक	१५	१६००	१०५०	५५०	८८००	
							जम्मा	५००२८	
	कृषि तर्फ (८०४३६५०५३०३)								
४३.	तपसिलको तालिम कार्यक्रममा भ्रमण खर्च भुक्तानी गरिएको छ । निर्देशिकाले तोकिएको नर्म्स भन्दा बढी भुक्तानी असुल गर्नुपर्ने रु.								३३१५०

भौ.नं र मिति	नाम	किसिम	संख्या	भुक्तानी दर	तोकिएको दर	बढी दर	कर पछि कायम
५-७५/९/१३	सहभागी (२०७५।८।११ मा)	भ्रमण खर्च	२७	५००	२००	३००	५१००
	सहभागी (२०७५।८।७ मा)	भ्रमण खर्च	२८	५००	२००	३००	५४००
	सहभागी (२०७५।७।१६ मा)	भ्रमण खर्च	३३	५००	२००	३००	९९००
७-७५/११/१	सहभागी (२०७५।८।९ मा)	भ्रमण खर्च	२५	५००	२००	३००	६३७५
	सहभागी (२०७५।८।२५मा)	भ्रमण खर्च	२३	५००	२००	३००	६३७५
						जम्मा	३३१५०

४४.	**वैदेशिक भ्रमण :** (भौ.नं.:२०१।०७६।३।२३) दैनिक भ्रमण भत्ता नियमावली, २०६४ को नियम ३(५) अनुसार अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए पनि पदाधिकारी वा कर्मचारीले विदेश भ्रमण गर्नुपर्दा नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदले निर्णय गर्नुपर्दछ । राष्ट्रिय महासंघ नेपालको २०७६।१।५ को पत्रानुसार गाँउपालिका अध्यक्ष श्री सन्तबहादुर गुरुङ २०१९ अप्रिल २६ देखि २८ सम्ममा भएको Second 2050 conference observation कार्यक्रममा सहभागीता भएको भनी रु१५८४०१.०० भुत्तानी दिएकोमा नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषदको स्वीकृत लिनुपर्नेमा गाँउसभाबाट स्वीकृत गरेर उक्त कार्यक्रममा सहभागी भएको देखिन्छ ।	
४५.	**जिल्लास्तरीय परीक्षा :** आर्थिक कार्यविधि निमयमावली, २०६४ को नियम ३६(३) बमोजिम खर्च गर्दा खर्चको विल भरपाई सहित लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । १६८।०७६।३।२) धार्चे गाँउपालिका स्तरीय आधारभूत तह उतिर्ण परीक्षा २०७५ मा देखिएका व्यहोराहरु : के, कुन विद्यालयमा कति विद्यार्थीहरु छन् तिनको आधिकारीक विवरण पेश भएको छैन । अर्थ मन्त्रालयको कार्य संचालन निर्देशिका २०७५ को अधिनमा रहि कार्ययोजना तयार गरि खर्च गर्नुपर्नेमा सो नगरी हचुवाको भरमा निम्नानुसार खर्च गरेको पाइएकोले सो रकम दिन मिल्ने आधार प्रभाव नदेखिएकोले असुल गर्नुपर्ने अनुगमन भत्ता के कुनतहका के कति पदाधिकारीबाट अनुगमन हुने हो र को कसलाई के कुन रुपमा अनुगमन भत्ता उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था छ सो नखुलाइ गा.शि.अ.श्री पदमबहादुर ढकाल, उत्तरपुस्तिका परीक्षण, कोडिङ, डिकोडिङ लेजर निर्माण गरे वापत खाजा खर्च हचुवाको भरमा रु.१००० का दरले १६ जनालाई ५ दिनको रु.८००००।०० भुक्तानी गरिएकोमा प्रतिदिन रु.१००० का दरले भुक्तानी भएको खाजा खर्च भएको हो सो पुष्ट्याई आधार पेश गर्नुपर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु.	८०,०००।
	पूँजीगततर्फ (स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रम)	
४६.	**मैदान निर्माण : (भौ.नं.१।०७६।२।१०)** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३ अनुसार कार्यालयले प्राविधिक नापजाँच गरी वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । काशिगाँउ प्लेग्राउण्ड निर्माण कार्यको लागि कमलो माटो (Soft soil) काट्ने कार्यमा २२५ घनमिटरको मानिसले काम गर्दाको दररेट प्रति घनमिटर रु.७२१ का दरले रु.१,६२,२२५।०० भुक्तानी गरेको देखियो । उक्त निर्माण कार्यमा स्काईभेटर प्रयोग गरेको पाइएकोल मेशिन दर प्रति घनमिटर रु.५३.१६ का दरले हुने रु. १,१९,६१।००, मात्र मुल्याकंन गर्नुपर्नेमा वढि मुल्याकंन गरी भुक्तानी गरेको रु. १,५०,२६४.०० असुलगर्नुपर्ने रु.	१५०२६४.

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
४७.	**अधुरो निर्माण कार्य :** सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२४ अनुसार खरिद सम्झौता बमोजिम सम्पन्न भएको कार्य सार्वजनिक निकायले स्वीकार गरेपछि निर्माण व्यवसायी वा आपूर्तिकर्तालाई करारका शर्त वमोजिम भुक्तानी दिनुपर्ने व्यवस्था छ । सामुदायीक भवन निर्माण कार्यमा रु.२८३८७५६।७७ को लागत अनुमान मा धार्के गाँउपालिका र उपभोक्ता समिति बीच भएको सम्झौता अनुसार गाँउपालिकाले रु.२५००००।- भुक्तानी दिने गरि सम्झौता भएको छ । प्राविधिक नापजाँचअनुसार जती काम भएको छ त्यती नै रकमको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरी भुक्तानी गरिएको छ । लागत अनुमान र सम्झौता अनुसार उक्त भवनको चारैतिर गाह्रो लगाएको छैन् । उपभोक्ता समितिले सम्झौताअनुसारको कार्य गरेको देखिदैन । यसरी सम्झौताअनुसार कार्यपुरा नहुदै जति काम भएको छ त्यती कामको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन बनाउनुले सामुदायीक भवन अधुरै भएको छ । तसर्थः उक्त कार्यमा सम्वन्धित प्राविधिक कर्मचारी जिम्मेवार बनाई समय मै निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनुपर्दछ ।	
४८.	**तलव प्रतिवेदन पारित नभएको** : निजामती सेवा ऐन, २०४९ को ७ ख (३) अनुसार शिक्षा स्वास्थ्य कृषि पशु समेतका शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको तलवी प्रतिवेदन पास नगरी तलव भत्ता खुवाएको भएमा त्यसरी तलव खुवाउने पदाधिकारीबाट त्यस्तो कर्मचारीले पाएको तलव भत्ता र अन्य सुविधा वापतको रकम सरकारी बांकी सरह असूल उपर गरिने व्यवस्था छ । यस वर्ष तलवी प्रतिवेदन पारित नगराई रु.४,०४,१३,६११। तलव भत्ता खर्च लेखेको छ । तलवी प्रतिवेदन पास गराएरमात्र तलव भत्ता खर्च लेख्नु पर्दछ ।	
४९.	**शिक्षातर्फ** : कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०७५।७६ कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्गदर्शन (ख) ३ अनुसार स्थानीय तहमा शर्सत अनुदान शीर्षकमा विनियोजन भएको शिक्षक तलव भत्ता तथा शैक्षिक कायक्रम संचालन अनुदान शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाईबाट प्राप्त प्रमाणित तहगत श्रेणीगत शिक्षक संख्या तथा शैक्षिक तथ्यांक २०७४ को आधारमा २०७५ पुष मसान्त भित्र अनूसुची १० अनुसार ढांचामा पठाई शिक्षक तथा कमचारीहरुको लगत अद्यावधिक गर्नु पर्ने व्यवस्था भएता पनि यस गाउपालिकाको शिक्षा ईकाई सो गरेको पाइएन ।	
५०.	८३।२०७६।३।३० कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका अनुसार सामुदायिक विद्यालयमा आधारित, भौगोलिक अवस्था दुरी र अपाङताको अवस्थाको कारणले घरबाट दैनिकरुपमा आवतजावत गर्न नसक्ने एवम् अध्ययनका लागि डेरा गरी वा विद्यालयले व्यवस्था गरेको आवासमा वस्ने अपाङगता भएका विपन्न बालबालिकाको तोकिएको कोटा संङ्ख्याको आधारमा प्रतिविद्यार्थी प्रतिमहिना रु.४०००। का दरले १० महिनाको लागि रु.४००००। का दरले विद्यालयलाई दिने व्यवस्था छ । सो मध्ये व्यक्तिगत सरसफाईको लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु खरिद गर्न मासिक रु.५००। का दरले रु.५०००। उपलव्ध गराई सो को भपाई पेश भएन ।	२५००००
	१) ६१।२०७६।३।१३ जनजागृति आधारभूत विद्यालयलाई पुस्तक खरिद गरेको रु.५५१६७। भुक्तानी भएको रु.३९२०५। बांकी रु.१३४०१। दिनुपनैमा रु.३७५३८। भुक्तानी भएकोले वढी भुक्तानी भएको रकम असूल गर्नु पर्ने रु	२४१३७
५१.	**सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम :** सामाजिक सुरक्षा कायंविधि, २०६९ को वुदा ६ मा कार्यविधी वमोजिमको सुविधा उपभोग गनं ईच्छुक र योग्य नागरिकले अनिवार्य रुपमा परिचय पत्र लिनुपर्ने र	

विद्यालयको नाम	कोटा	रकम
केरौजा माध्यामिक विद्यालय	२५	१२५०००
मणिकामदेव माध्यामिक विद्यालय	२५	१२५०००
जम्माः	५०	२५०००००

दफा	गो.भौ.नं./मिति र व्यहोरा	रकम
	साविकमा परिचय पत्र लिएका व्यक्तिहरुले समेत आगामि वर्षमा भत्ता/वृत्ति/अनुदान पाउनको लागि तोकिएको मिति भित्र परिचय पत्र अनिवार्य रुपमा नविकरण गराउनुपर्ने र नविकरण नभएका व्यक्तिहरुलाई भत्ता/वृत्ति/अनुदान उपलव्ध गराईने छैन भन्ने व्यवस्था छ ।	
५२.	**सामाजिक सुरक्षा भत्ता** : सामाजिक सुरक्षा संचालन कार्यविधि (संशोधन सहित) २०७२ को दफा ५ अनुसार भत्ता पाउने जेष्ठ नागरिकको शुरु उमेर पुगेको पछिल्लो चौमासिक देखि गणना गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । गाउंपालिकामा यो वर्ष सामाजिक सुरक्षाको निकासा रु.३,२३,९६,०००। मध्ये रु.३,१९,४०,०००। खर्च गरी वाकी रकम फिर्ता गरेको छ ।	
५३.	सामाजिक सुरक्षा संचालन कार्यविधि (संशोधन सहित) २०७२ अनुसार लक्षित समुहका सदस्यहरुको मृत्युपछि मृत्युदर्ता प्रमाणपत्र लिन नआएतापनि वडाको जानकारीको आधारमा लगत कट्टागर्ने गर्नु पर्ने व्यववस्था छ । वडाले लक्षित समूहका सदस्यहरुको मृत्यु मिति उल्लेख गरी पालिकामा पठाई लगत अद्यावधिक गर्नु पर्नेमा सो गरेको छैन । लेखा परीक्षणको समयमा सर्च गर्दा वडा नं १ मा ३७ जनाको दोहोरो नागरिकता, नागरिकता नं २१० कामनी गुरुङ ३ पटक, नागरिकता नं १०६५७९ विसमाया गुरुङ र ४१८८ भिममाया गुरुङको नाम ४ पटक सम्म दोहोरिएको देखियो । जस्लाई हेर्दा गाउंपालिकाको MIS अभिलेखलाई अद्यावधिक भएको देखिएन गाउंपालिकाले लक्षित समूहको नाम नामनामेसी ढङ्गामा लगत अद्यावधिक गर्नुपर्ने देखिन्छ । कम्युटर प्रिण्टमात्र देखिएको छ । गाउंपालिकाले वडाको सिफारिसको आधारमा दुई वडाको एक जना सचिवलाई पेश्की दिई चौमासिकरुपमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा माछीखोलामा वैक स्थापना भै कारोवार शुरु गरेकोले सामाजिक सुरक्षा भत्ता वैक मार्फत लाभग्राहीको खातामा जम्मा गर्नु पर्ने देखिएको छ ।	
५४.	**विद्यालय भौतिक निर्माण :** प्रत्येक स्थानीय तहले प्राप्त भौतिक कायक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा सम्पूण निर्माण मर्मत संभार कार्य नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० मा भएको व्यवस्थाअनुसार विपद प्रतिरोधी, अपाङ मैत्री, वालमैत्री, एवम् वातावरण मैत्री गर्नु गराउनर पर्नेछ । विद्यालय भौतिक सुधार सम्वन्धी कार्यगर्दा वातावरणीय र सामाजिक पक्षलाई ध्यान दिनुपर्नेछ । स्थानीय तह अन्तरगतका विद्यालयमा हुने भौतिक निर्माणका कार्यहरु स्थानीय तहले आफ्ना प्राविधिक मार्फत सुपरिवेक्षण गरि कार्य सम्पादन प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्दछ । साथै कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनमा प्रधानाध्यापक, व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष, इन्जिनियर, प्रशासकीय अधिकृतको दस्तखत सहित सम्पन्न विद्यालय भवनको फोटो सहित पेश गर्नुपर्ने गो भा र मिति | विद्यालयको नाम | भौतिक निर्माण | रकम | कैफियत ७७. २०७६.३.१९ | मणिकाम देव मा वि | पानी सहित शौचालय | ७००००० | प्रधान अध्यापक र व्यवस्थापन समिति दस्तखत नभएको फोटो	७०००००
५५.	**आन्तरीक लेखापरीक्षण :** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७७(३) मा आन्तरीक लेखापरीक्षणले औल्याएका व्यहोराहरु अन्तिम लेखापरीक्षण हुनुभन्दा अगावै सम्परीक्षण गराउनुपर्ने व्यवस्था छ । आन्तरीक लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु अन्तिम लेखापरीक्षण हुदासम्म फछर्यौट नभई निम्नानुसार देखिएको रु. सि.नं. | गो.भौ.नं.,मिति र व्यहोरा | रकम | | **वित्तीय समानीकरण अनुदान पूजिगत** | | १. | १५/२०७५/०९/२६ : लाप्राक सडक निर्माणको लागी रुवीनाला कन्सट्रक्सन एण्ड सप्लायर्ससग सम्झौता गर्दा आवश्यक पर्ने Performance Bank gurantee को मान्य अवधि खरिद सम्झौतामा उल्लेख भएको कार्यसम्पन्न गर्नुपर्ने मिति भन्दा १३ महिना वढी अवधिको आवश्यक पर्ने कानुनी व्यवस्था रहेकोमा सम्झौतामा |	५९४१३९८.२१

दफा	गो.भौ.नं./मिति		रव्यहोरा		रकम
			कार्यसम्पन्न गर्नुपर्ने मिति २०७६/३/३० रहेकोमा Performance Bank gurantee (PBG) को मान्य अवधि २०७६/३/३० सम्म मात्र रहेको PBG पेश गरी सम्झौता गरेको र सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५२ (क) मा सार्वजनिक निकायले खरिद सम्झौता पश्चात निर्माण व्यवसायी लाई अग्रीम वैक जमानत लिइ खरिद सम्झौता रकमको बीस प्रशितमा नवढ्ने गरी पेश्की दिन सकिने व्यवस्था रहेकोमा सो भन्दा वढी २५.७९ प्रतिशत रकम पेश्की प्रदान गरीएकोले नियमानुसार नदेखिएको रु.	२८९९९९९.२१	
		२.	१९/२०७५/११/१२ : वडा कार्यालयका उपभोक्ता समितिहरुलाई अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालनको तथा अन्य विविध खर्च रकम भूक्तानी गर्दा कर विजकका आधारमा रकम भुक्तानी गर्नुपर्नेमा कागजी भरपाइका आधारमा रकम भुक्तानी गरेकोले नियमसम्मत् नदेखिएको रु.	४५६२००	
		३.	२१/२०७५/१२/७ : प्याराग्लाइडिङ सम्भाव्यता अध्ययन को लागी धरान स्काई एडभेन्चर प्याराग्लाइडिङ प्रा.लि. लाई पेश्की रकम प्रदान गर्दा सम्झौतामा पेश्की प्रदान गर्ने व्यहोरा उल्लेख नगरी र वैक ग्यारेन्टी नराखी पेश्की प्रदान गरेकोले नियमसम्मत नदेखिएको रु.	२५००००	
		४.	३४/२०७६/२/२ : प्याराग्लाइडिङ सम्भाव्यता अध्ययन को लागी धरान स्काई एडभेन्चर प्याराग्लाइडिङ प्रा.लि. लाई रकम भुक्तानी गर्दा अध्ययन प्रतिवेदन विना नै रकम भुक्तानी गरेको र मेशिनरी तथा औजार शिर्षकवाट सम्भाव्यता अध्यायनको रकम भुक्तानी गरेको हुदा नियमानुसार नदेखिएको रु.	४९४९९९	
		५.	४५/२०७६/२/९ : रिचेत काशीगाउ मोटरवाटो स्तरउन्नती वापत उपभोक्ता समितिलाई रकम भुक्तानी गर्दा स्काईभेटर प्रयोग गरेको पि.पि.आर. कन्स्ट्रक्सन प्रा.लि. को अपरेटिङ लगसिट भन्दा १० घण्टा को रु.२४८६ का दरले जम्मा रु.२४८६०।- वढी रकम भुक्तानी गरेकोले असुल उपर गरी गाउँपालिकाको संचितकोषमा दाखिला गर्नुपर्ने रु.	२४८६०	
		६.	७१/२०७६/२/२१ : प्रभात किरण मा वि धार्चे गा.पा ७ लापुवेशीलाई विद्यालय व्यवस्थापन समितिको वैठकले मुल्य निर्धारण गरी जग्गा खरिद गर्दा कर्ण वहादुर गुरुङको कित्ता नं ४४३ को ८ रोपनी जग्गा रु.९९५०००।- मा खरिद गर्ने भनि निर्णय गरेकोमा खरिद गर्दा रु.१२,००,०००।- मा खरिद गरेको भनी खर्च सार्वजनिक गरेको र आ.व २०७६।७७ मा गाउपालिकाबाट वाकी रकम माग गर्ने निर्णय गरेकोहुदा दुइ निर्णय एक आपसमा वाझीएको कारण एकिन गरेर माात्र थप रकम निकास गरिनुपर्ने र आ.व २०७६।७७ मा थप रकम निकासा गर्दा रु.२०५०००।- रकम घटाएर मात्र निकासा गर्नुपर्ने देखिन्छ।		
		७.	९७/२०७६/२/२१ : मेशिनरी तथा औजार शिर्षकवाट मिनरल वाटर उत्पादन प्रशोधन प्लान्ट निर्माणको लागी विनियोजन गरिएको वजेट शसोधंन गरी गाउपालीका आवधिक योजना निर्माण कार्यक्रम संचालन गरेको । पुजिगत खर्च शिर्षकवाट चालु खर्च शिर्षकमा कार्यक्रम शंसोधन गर्न नपाइने व्यवस्था रहेकोमा नियम विपरित कार्यक्रम शंसोधन गरेको र कार्यक्रम सचालन गर्दा कार्यसंचालन निर्देशिका २०७५ ले निर्धारण गरेको नम्सको आधारमा खर्च गर्न पर्नेमा सो वमोजिम नगरी अनियमित खर्च गरेको रु .	४३२३४०	

दफा	गो.भौ.नं./मिति	व्यहोरा		रकम
	८.	१३८/२०७६/३/३१ : वर्षिक योजना तथा कार्यक्रम स्विकृत गराएर मात्र कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा योजना तथा कार्यक्रममा समावेश नगरी पूजिगत अनुसन्धान तथा परामर्श शिर्षकवाट प्रभातकिरण मा.वि.को विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयारको लागी रु.१०,००,०००।- PixelEngineerng Consultancy Pvt Ltd Bhaktapur लाई भुक्तानी गरेकोले नियमानुसार नदेखिएको हुदा नियमति गर्नुपर्ने रु.	१००००००	
	९.	कम्प्युटर अपरेटर कमल गुरुङ लाइ माष्टर प्लान खर्च शि.न.३११७२ वाट प्रदान गरेको पेश्की रकम फछ्यौट हुन वाकी रु.	३८३०००	
		जम्मा	५९४१३९८.२१	
	सघिंय संरचना सर्शत अनुदान चालु अनुदान			
	१०.	४४/२०७६/१/१३: विद्यालय विभिन्न छात्रवृती रकम निकासा गर्दा विलालयको नाम विद्यार्थी संख्या को आधारमा निकासा दिनु पर्नेमा एकमुष्ठ विद्याथीसख्या नराखी विना आधार निकसा दिएको पाईया यसरी निकासा गर्दा महिला दलीत अपाङ लगायतका हिसाव एकीन हुन नसकेको पाईयो ।		
	स्थानीय निकाय विभाज्य कोष			
	११.	नदीजन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवाको उत्खननको लागी प्रथम पटक विभिन्न प्याकेजमा मिति २०७५।८।१७ गते सुचना गर्दा ठेक्का नपरी दोस्रो पटक ९ वटा घाट को एकमुष्ठ नदीनन्द पदार्थ उत्खनन गर्दा समेत ठेक्का नपरेको पाईयो । यसरी सुचना निकाल्दा बास्तवीकताको पहिचान गरी सुचना निकाल्नु पर्ने उक्त स्थान बाट चोरी निकासी गरी उत्खनन भएनभएको गाँउपालीकाबाट अनुगमन गरी आन्तरकि आम्दानी बढाउने त्रर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ । साथै नदीजन्य पर्दाथाको सार्थ अन्य सम्भाव्य आन्तरीक आम्दानी उठाउने क्षेत्रको पहिचान गरी गाँउपालीकाको आन्तरीक आम्दानी लाई सुदृढ गराउनु पर्ने देखिन्छ ।		

अनुसूची- १

धार्चे गाउँपालिका, गोरखा
स्थानीय तह सञ्चित कोष विवरण
२०७५/७६

प्रदेश :- गण्डकी

(रु.हजारमा)

क्र. सं.	स्थानीय तह	जिल्ला	आय				जम्मा आय	व्यय				मौज्दात
			गत वर्षको जिम्मेवारी	समानीकरण अनुदान	सशर्त तथा अन्य बजेट अनुदान	अन्य आय		चालु खर्च	पूँजीगत खर्च	अन्य खर्च	जम्मा खर्च	
			१	२	३	४	५ (२+३+४)	६	७	८	९ (६+७+८)	१० (१+५+९)
१.	धार्चे गा.पा.	गोरखा	३२४८१	९५३२८	८२०३१	१०१७७६	२७९१३५	११८७६४	७७८८९	५५०७७	२५१७३०	५९८८६

अनुसूची- २

बेरुजू वर्गीकरण (विनियोजन, राजस्व, धरौटी र अन्य कारोबार)
आर्थिक वर्ष २०७५/७६

प्रदेश :- गण्डकी

(रु.हजारमा)

सि. नं.	स्थानीय तहको नाम	जिल्ला	प्रारम्भिक बेरुजू			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौट			बाँकी बेरुजू			वाँकी बेरुजू								
			दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम	अशुल गर्नुपर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेश्की		
			सैदान्तिक	लगती		सैदान्तिक	लगती		सैदान्तिक	लगती			अनियमित भएको	प्रमाण कागजात	राजश्व लगत	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	कर्मचारी	अन्य	जम्मा
१.	धार्चे गा.पा.	गोरखा	४८	९	७६१८	०	०	०	४८	९	७६१८	३३०	५७६३	११४२	०	०	६९०५	३८३	०	३८३

अनुसूची- ३

अद्यावधिक बेरुजू स्थिती
२०७५।७६

प्रदेश :- गण्डकी

(रु.हजारमा)

क्र.स.	स्थानीय तह	जिल्ला	गत वर्षसम्मको बाँकी	यो वर्ष फछर्यौट	बाँकी	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम	यो वर्षको बेरुजू	कुल बाँकी बेरुजु
			१	२	३ (१-२)	४	५	६ (३+४+५)
१	धार्चे गा.पा.	**गोरखा**	१०९४८	९०४५	१९०३	०	७६१८	९५२२